

SCHÖNBERGER ARMAND

1885 - 1974

IVÓK (MULATOZÓK) 1923

OLAJ, VÁSZON, 79 x 94 CM

JELEZVE HÁTUL:

SCHÖNBERGER ARMAND IVÓK 1923

KIÁLLÍTVA:

BELVEDERE. XXIX. CSOPORTKIÁLLÍTÁS 1924.,
NO. 137.

IRODALOM:

KÁLLAI ERNŐ: ÚJ MAGYAR PIKTÚRA.
BUDAPEST, 1926.

MŰCSARNOK. SCHÖNBERGER ARMAND
FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA, 1958.

ANDRÁS EDIT: SCHÖNBERGER ARMAND.
BUDAPEST, 1984.

AZ 1910-TÓL A MŰVÉSZHÁZBAN, 1917-BEN A NEMZETI SZALONBAN, 1923-1924-BEN A BELVEDERÉBEN, MAJD 1927-TŐL RENDSZERESEN A KÉPZŐMŰVÉSZEK ÚJ TÁRSASÁGA KIÁLLÍTÁSAIN BEMUTATKOZÓ, 1930-BAN A TAMÁS GALÉRIÁBAN GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSSAL IS JELENTKEZŐ MŰVÉSZ, A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI HAZAI MODERNIZMUS EGYIK JELENTŐS ALAKJA VOLT, MŰVEIVEL MINDEN FONTOS GYŰJTEMÉNYBEN, ÍGY A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSÁN IS TALÁLKOZHATUNK.

MULATOZÓK CÍMŰ FESTMÉNYÉN EGY ASZTAL KÖRÜL ÜLŐ, ITALOZÓ, ZENÉT HALLGATÓ TÁRSASÁGOT LÁTUNK. A KÉP ESZMEI KÖZÉPPONTJÁT A LANTON JÁTSZÓ, NEMESSEN SZÉP NŐI FIGURA JELENÍTI MEG, KÖRÉ SZERVEZŐDIK AZ EGÉSZ KOMPOZÍCIÓ, SZOROSABBAN A TÁRSASÁG TÖBBI TAGJA. AZ ÖT ALAKBÓL ÁLLÓ CSOPORT ELLIPSZIST ALKOT, A KÜLÖNFÉLE ÁTLÓS IRÁNYÚ TESTTARTÁSOK, ELHAJLÁSOK AZ ERŐTELJES MOZGÁS ÉRZETET IMPLIKÁLJÁK. LÉNYEGÉBEN A KÉPEN MINDEN FESTŐI ELEM ENNEK A KÖRKÖRŰS MOZGÁSNAK AZ INTENZITÁSÁT NÖVELI. A RENESZÁNSZ ÓTA ISMERT, NYITOTT ABLAKOT IDÉZŐ MOTÍVUM, AMELY SZERKEZETILEG A TÉR KITÁGÍTÁSÁT SZOLGÁLJA, S MELY A HÁZAK MENTÉN KANYARODÓ FOLYÓRA NYÍLIK, ÁTVEZETI TEKINTETÜNKET EGY MÁSIK VILÁGBA. UGYANÍGY A MOZGÁST FOKOZZA A FÉNY-ÁRNYÉK ELLENTÉT, A HIDEG-MELEG SZÍNEK KONTRASZTJA, A KÉP KERETEKÉNT FUNKCIONÁLÓ, SÚLYOSAN GYŰRÖDŐ DRAPÉRIA, S ÍGY ÖSSZESEGÜKBEN "MUZIKÁLISAN CSENGŐ, VALÓSZÍNŰTLEN KARAKTERŰ ATMOSZFÉRÁT HOZNAK LÉTRE."

AZ IDILLIKUS FESTÉSZETNEK KEDVELT TÉMÁJA VOLT A ZENÉ. SCHÖNBERGER KÉPÉN A LANTON JÁTSZÓ NŐI ALAK NYUGODT TARTÁSBAN, ÁTSZELLEMLÜLT ARCÁN SUGÁRZÓ BELSŐ FÉNNYEL ELKÜLÖNÜL A TÖBBIKTŐL. TALÁN ALLEGÓRIKUS ALAK, EGY MŰZSA, KEZÉBEN A LANT A FENNKÖLT POÉZIS SZIMBÓLUMA. HASONLÓAN DERKOVITS GYULA KONCERT CÍMŰ KÉPÉHEZ, AHOL A KÖZÉPEN MEGJELENŐ CSEL-

LÓZÓ FÉRFIAKT SZINTÉN ALLEGÓRIKUS FIGURA, A ZENEI HARMÓNIA MEGTESTESÍTŐJE. A FESTMÉNY IKONOGRÁFIAI ELŐZMÉNYEIT RÉSZBEN A 16. SZÁZADI OLASZ FESTÉSZETBEN, ELSŐSORBAN A VELENCEI, LOMBARD ÉS EMILIAI MESTEREK IDILLIKUS ZSÁNERKÉPEI JELENTIK.

A KLASSZIKUS MINTAKÉPEKHEZ VALÓ RAGASZKODÁS, BIZONYOS RENESZÁNSZ ILLETVE MANIERISTA JEJEK HASZNÁLATA MÁR A NYOLCAKTÓL KEZDVE MEGHATÁROZTA A HAZAI PROGRESSZÍV MŰVÉSZET JELLEGÉT, UGYANAKKOR A MŰVÉSZEK A KORTÁRS AVANTGARDE IRÁNYZATOK, KUBIZMUS, EXPRESSZIONIZMUS TANULSÁGAIT IS BEILLESZTETTÉK MŰVÉSZETÜKBÉ.

SCHÖNBERGER MŰVÉN AZ ÁRKÁDIA, A SZERELMI PÁTOSZ AZONBAN CSAK PILLANATNYI. FURCSÁN, IDEGENSZERŰEN HAT AZ IVÓ FÉRFI ALAKJA, AKI INKÁBB A NAGYVÁROSI KÁVÉHÁZAK MAGÁNYOS FIGURÁIRA EMLÉKEZTET. A JELENET ÁLOM- ÉS SZÍNPADSZERŰSÉGÉT TÁMASZTJA ALÁ A FÜGBÖNNYEL ELVÁLASZTOTT, ERŐSEN MEGVILÁGÍTOTT VÁROSI TÁJ DOMINÁNS JELENLÉTE, EZZEL SZEMBEN A CSELEKMÉNY HELYSZÍNE MEGHATÁROZHATATLAN. 1924-BEN KÉSZÜLT EL SCHÖNBERGER KÁVÉHÁZI JELENET CÍMŰ OLAJKÉPE, MELY FORDULÓPONTKÉNT ÉRTÉKELHETŐ MŰVÉSZETÉBEN. A SÖTÉT ALAPTÓNUST FELVÁLTJA EGY HARSÁNYABB SZÍNVILÁG, A KONCERTEKET - MELY A KÉSŐBBIEKBEN IS KEDVELT TÉMÁJA MARADT A FESTŐNEK - ÁTHELYEZI A MODERN NAGYVÁROST SZIMBOLIZÁLÓ KÁVÉHÁZAKBA. A MULATOZÓKON MEGJELENŐ VÁROSRESZLET, MELY A CÉZANNE-I, ILLETVE A KORAI KUBISTA PLASZTIKUS KÉPFELFOGÁST KÖVETI, SZINTÉN JELLEGZETES MOTÍVUMA SCHÖNBERGER HUSZAS ÉVEK ELEJI FESTÉSZETÉNEK. AZ ÖSSZEFOGLALÓBB, NAGYOBB FELÜLETEKBEN, TÖMEGEKBEN MEGJELENŐ ELŐADÁSMÓDOT, A HUSZAS ÉVEK MÁSODIK FELÉRE EGY RÉSZLETEZŐBB, APRÓBB FELÜLETEKBŐL ÖSSZEÁLLÓ KÉPALKOTÁS VÁLTJA FEL. A MULATOZÓK CÍMŰ FESTMÉNYT - AMELYNEK ASZTALTÁRSASÁG, ZENÉLŐK CÍMMEL TÖBB VÁLTOZATA IS ISMERT - LÉNYEGÉBEN AZ ÁRKÁDIA-KORSZAK UTOLSÓ FŐMŰVÉNEK TARTHATJUK. A MŰ FESTŐI KVALITÁSA, IKONOGRÁFIAI MEGOLDÁSA RÉVÉN, NEMCSAK A SCHÖNBERGER OEUVRE-BEN FOGLAL EL ELŐKELŐ HELYET, DE A HUSZAS ÉVEK ELEJI HAZAI PROGRESSZÍV MŰVÉSZET EGYIK REPREZENTATÍV DARABJA IS.

K. A

148. ▶

SCHÖNBERGER ARMAND

1885-1974

IVÓK (MULATOZÓK)

OLAJ, VÁSZON 79 x 94 CM

JELEZVE HÁTUL:

SCHÖNBERGER ARMAND "IVÓK" 1923

KIKIÁLLTÁSI ÁR: 1 000 000 FT